

АНАЛІЗ ВНУТРІШНІХ І ЗОВНІШНІХ ЗАГРОЗ ЕКОНОМІЧНІЙ БЕЗПЕЦІ АВТОТРАНСПОРТНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Мельник О.О., Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова

Дослідження проблеми забезпечення стану економічної безпеки підприємства на сучасному етапі є неможливим без дослідження не лише внутрішнього, але й зовнішнього середовища, на яке значно впливає галузева специфіка його діяльності, бо саме вона визначає сукупність зовнішніх факторів, під впливом яких формується рівень економічної безпеки підприємства.

Внутрішні загрози – це нездатність до самозбереження та саморозвитку, слабкість інноваційного початку в розвитку, неефективність системи державного регулювання економіки, невміння знаходити розумний баланс інтересів при подоланні протиріч і соціальних конфліктів для знаходження найбільш безболісних шляхів розвитку суспільства.

Зовнішні загрози, на перший погляд, відображаючи поточний стан світової економіки, не підривають основ її розвитку. Ця зміна кон'юнктури світових цін і зовнішньої торгівлі, різкі коливання курсу гривні, підвищує відтік капіталу над його припливом (іноземні інвестиції); великий зовнішній державний борг і збільшення корпоративного боргу, надмірна імпортна залежність, перевантаження експорту сировинними товарами. Проте тривалість їх дії та розширення спектра взаємодії загроз ведуть до відставання України від зарубіжних країн у темпах зростання економіки, конкурентоспроможності і добробуту громадян. Найбільш чутливі до внутрішніх і зовнішніх загроз політичні опозиційні рухи і партії. Як політично активна частина суспільства, вони переробляють інформаційні сигнали небезпек, які загрожують сприятливому розвитку суспільства та його процвітання в майбутньому.

При виробленні стратегії поведінки влада стоїть перед альтернативою, або не визнавати наявності опозиції і переоцінювати єдність цілей і основних соціальних сил суспільства, або визнати опозицію, але вважати її деструктивною силою і загнати вглиб, не приймати її точку зору, аргументи в громадському розвитку і, нарешті, можна визнати опозицію як рівноправну силу і використовувати її в економічному і соціальному розвитку. Найскладніше – використовувати опозицію як одну із соціальних сил розвитку, яка рухається вперед.

Через наростання внутрішніх протиріч, нездатності керівництва країни приймати ефективні рішення, внутрішні загрози мали тенденцію до наростання.

Тривале зберігання внутрішніх загроз без проведення ефективної економічної політики робить країну більш вразливою для зовнішніх загроз.

По-перше, це пов'язано з тим, що внутрішні загрози, послаблюючи економічну і особливо фінансову силу держави, заважають підтримувати і

модернізувати армію з урахуванням структури нових загроз.

По-друге, економічна слабкість держави перетворює націю в заручницю міжнародних фінансових організацій, оскільки бюджетні ресурси країни не дозволяють державі ефективно функціонувати, виконувати навіть мінімальні соціальні зобов'язання, наприклад виплачувати заробітну плату працівникам бюджетної сфери, пенсії, допомоги. Потрапляючи в борги не тільки не вирішуються проблеми бюджету, його дефіцит, а й, навпаки, веде до збільшення його витрат на обслуговування зовнішнього боргу.

По-третє, внутрішні загрози, нездатність вітчизняного товарного виробництва задовольняти внутрішній попит ведуть до більшої залежності економіки від імпорту, кон'юнктури зовнішнього ринку на його товарному і фінансовому сегментах, насамперед у частині продовольства, машин і обладнання, міжнародних кредитів.

По-четверте, не справляючись з внутрішніми погрозами, держава позбавлена можливості проводити активну зовнішню політику, захищати інтереси вітчизняних товаровиробників, сприяти експорту конкурентоспроможної продукції, завойовувати нові товарні ринки. Держава при ослабленій економіці та недосконалій фінансовій системі позбавлена можливості впливати на політику міжнародних фінансових організацій.

Одна з найбільш небезпечних несподіванок – можливі різкі зміни курсу гривні. Причому дуже чутливі і руйнівні як девальвація, так і ревальвація гривні через двоїстий характеру нашої грошової системи, базована на вітчизняній та іноземній валюті. Через високу частку іноземної валюти в балансах банків, провідних корпорацій, в заощадженнях населення, різкі коливання курсу гривні здатні знову підірвати систему цін і доходів, функціонування фінансової і банківської систем.

Всі перераховані загрози не привели до системної кризи, що пов'язано з дуже вигідною для України світовою кон'юнктурою цін на енергоносії. У найближчі роки зазначені загрози будуть продовжувати діяти, хоча вплив одних знизиться (наприклад, можливе посилення інвестиційної активності), а інших – знос основних фондів та загрози наростання техногенних катастроф – посиляться. Як і раніше над країною буде нависати загроза зривів графіка виплат за зовнішнім боргом у разі несприятливої кон'юнктури світових цін на енергоносії.

Економічна безпека підприємств автотранспорту перебуває під визначальним впливом загальних тенденцій розвитку економіки держави та всього транспортного комплексу, що зумовлює необхідність обов'язкового врахування загальних негативних тенденцій під час формування переліку загроз економічній безпеці автотранспортного підприємства. Врахування всього спектру зовнішніх та внутрішніх загроз та джерел негативної дії в подальшому дозволить сформулювати об'єктивну модель визначення рівня економічної безпеки підприємства.